

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«Розвиток аграрної галузі
та впровадження наукових досліджень
у виробництво»**

(16-18 жовтня 2019 року)

Canada MEDA

Миколаїв

2019

УДК 63:001.1:338.432

Р64

Конференцію зареєстровано в УкрІНТЕІ (посвідчення № 27 від 23.01.2019 р).

Редакційна колегія:

Дробитько А. В. – канд. с.-г. наук, доцент
 Гамаюнова В. В. – д-р с.-г. наук, професор
 Федорчук М. І. – д-р с.-г. наук, професор
 Антипова Л. К. – д-р с.-г. наук, професор
 Чорний С. Г. – д-р с.-г. наук, професор
 Кузьома В. В. – канд. екон. наук, доцент
 Панфілова А. В. – канд. с.-г. наук, доцент

Розвиток аграрної галузі та впровадження наукових досліджень у виробництво : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 16 – 18 жовтня 2019 р., м. Миколаїв. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – 158 с.

У збірнику публікуються матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток аграрної галузі та впровадження наукових досліджень у виробництво», яка відбулася 16-18 жовтня 2019 р. на базі Миколаївського національного аграрного університету.

Робота конференції проходила за напрямками: сучасні підходи до впровадження новітніх технологічних прийомів вирощування зернових, зернобобових та технічних культур у виробництво; інноваційні технології вирощування овочевих та плодкових культур, впровадження їх у виробництво; актуальні питання екологізації землеробської галузі та якості продукції рослинництва; сучасний стан родючості ґрунтів, їх збереження і відтворення.

Зміст матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції є точкою зору авторів та не обов'язково відображає офіційну позицію організаційного комітету конференції.

Український проект бізнес-розвитку плодоовочівництва (UHBDP) фінансується Міністерством міжнародних справ Канади, реалізується та співфінансується Менонітською Асоціацією Економічного Розвитку (MEDA). MEDA співпрацює з Ізраїльським агентством міжнародного співробітництва (MASHAV) та міжнародними сервісними компаніями з метою надання технічної підтримки.

Ukraine Horticulture Business Development Project (UHBDP) is funded by Global Affairs Canada (GAC), co-financed and implemented by Mennonite Economic Development Associates (MEDA). MEDA has partnered with Israel's Agency for International Development Cooperation (MASHAV) and international service providers to deliver technical assistance.

УДК 635.64:631.527.5:631.674.6 (477.7)

ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІБРИДІВ ТОМАТУ НА КРАПЛИННОМУ ЗРОШЕННІ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Сидякіна О. В., канд. с.-г. наук

Шангар О. С.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Харчова цінність томатів обумовлена наявністю в них дуже важливих для організму людини речовин: цукрів, вітамінів, органічних кислот, амінокислот, білків, ферментів, мінеральних солей, клітковини, пектинів, жирів, фітонцидів та інших біологічно активних речовин. Плоди томатів володіють високими смаковими якостями. Їх можна вживати в сирому, вареному, смаженому і консервованому вигляді, крім того впродовж тривалого часу їх можна зберігати замороженими.

Основним регіоном виробництва цієї овочевої культури історично виступає південь України, що обумовлюється сприятливими ґрунтово-кліматичними умовами, достатньою кількістю сонячного світла і тепла. У південних областях зосереджено близько 65% від загальної площі посівів томатів в Україні. Урожайність культури в останні роки значно зросла, що пов'язано з впровадженням у виробництво сучасних технологій та повною механізацією усіх агротехнічних прийомів.

На сьогоднішній день Державний реєстр сортів рослин України містить значний перелік сортів і гібридів томату з червоними, малиновими, помаранчевими, жовтими і чорними плодами, які поділяють на ультраранні (від появи повних сходів до дозрівання плодів 85-90 днів), ранньостиглі (91-105 днів), середньоранні (106-110 днів), середньостиглі (111-115 днів), середньопізні (116 - 120 днів), пізньостиглі (121-160 днів). Така класифікація є умовною і значною мірою залежить від ґрунтово-кліматичних умов і технології вирощування культури. Так, наприклад, на півдні України вегетаційний період окремого сорту чи гібриду може становити 100 днів, а на півночі – 120 і більше.

Для забезпечення конвеєрного надходження томатної продукції в умовах конкретного господарства, як правило, вирощують сорти і гібриди різних груп стиглості. Тому вивчення їх продуктивності в умовах окремих господарств, безперечно, є актуальною проблемою сучасного агропромислового сектору України.

Томати вирощують у багатьох господарствах півдня України, серед яких одним з провідних виступає ПСП АФ «Роднічок». Дане підприємство спеціалізується як на вирощуванні, так і на переробці плодів томату. Важливу роль тут також відводять науково-дослідній діяльності, основним завданням якої є збільшення продуктивності цієї культури. Так, в 2014-2016 рр. на дослідних полях Інгулецького відділення ПСП АФ «Роднічок» в Снігурівському районі Миколаївської області вивчали продуктивність

гібридів томату Heinz 1015 F₁, Heinz 2206 F₁, Адванс F₁ і СХД 277 F₁. Грунт дослідних ділянок представлений чорноземом південним важкосуглинковим. Агротехніка вирощування культури була загальноприйнятою для умов краплинного зрошення півдня України. Попередник у досліді – пшениця озима.

Результатами досліджень було встановлено, що мінімальну врожайність плодів томату сформували гібриди СХД 277 F₁ і Heinz 1015 F₁ – 73,48 і 73,50 т/га у середньому за 3 роки вирощування. Максимальною врожайністю зарекомендував себе гібрид селекції компанії Nunhems Адванс F₁ – 97,75 т/га.

Томати містять від 2,5 до 8,7% розчинних сухих речовин, вміст яких у міру дозрівання плодів зростає. Сухі речовини представлені цукрами, органічними кислотами, азотистими речовинами, жирами, мінеральними солями та ін. важливими сполуками. Високий вміст сухих речовин за шкалою Брікса (°Вх) є обов'язковою умовою плодів томату, призначених для переробки. Так, для виробництва високоякісної томатної пасти даний показник не має бути меншим за 5°Вх. У виробничих умовах досягти такого рівня досить складно, адже він залежить від багатьох факторів, у тому числі від генетичних особливостей вирощуваних сортів або гібридів, погодних умов вегетаційного періоду, ступеня зрілості і ушкодження плодів, умов зберігання до моменту надходження сировини на технологічні лінії.

Результати проведених біохімічних аналізів у нашому досліді показали, що вміст сухих речовин в плодах гібриду Адванс F₁ в 2015-2016 рр. і в середньому за три роки досліджень виявився мінімальним і становив 4,71-4,88 °Вх. Максимальну кількість сухих речовин накопичували плоди гібриду Heinz 2206 F₁: у 2015 р. – 5,10 °Вх, 2016 р. – 5,92 °Вх, у середньому за 2014-2016 рр. – 5,46 °Вх.

Зовсім іншу закономірність між варіантами досліді спостерігали у 2014 р.: мінімальним вмістом сухих речовин визначився гібрид СХД 277 F₁, максимальним – гібрид Heinz 1015 F₁. Одночасно слід зазначити, що за показником умовного виходу сухих речовин з гектару посіву за рахунок значно вище сформованої врожайності безперечно перевагу мав гібрид Адванс F₁.

Таким чином, в умовах краплинного зрошення півдня України на чорноземах південних важкосуглинкових високу врожайність плодів томату (97,75 т/га в середньому за три роки досліджень) з високим умовним виходом сухих речовин (4,76 т/га) забезпечує гібрид Адванс F₁ селекції компанії Nunhems.

Безвіконний П. В. УРОЖАЙНІСТЬ КОРЕНЕПЛОДІВ СТОЛОВИХ БУРЯКІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ	82
Бондаренко П. Г., Алексєєва О. М., Топов В. Д. ВПЛИВ СХЕМ РОЗМІЩЕННЯ ДЕРЕВ НА РАДІАЦІЙНИЙ РЕЖИМ В ІНТЕНСИВНИХ НАСАДЖЕННЯХ ЧЕРЕШНІ	84
Герашенко С. А. ДОСЛІДЖЕННЯ СХОЖОСТІ НАСІННЯ ПЛОДОВИХ КУЛЬТУР ЗІ СТРАТИФІКАЦІЄЮ ТА БЕЗ НЕЇ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	86
Ткачова Є. С., Федорчук М. І. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СУЦВІТТЯ ГІСОПУ ЛІКАРСЬКОГО (<i>HYSSOPUS OFFICINALIS L.</i>)	90
Малюк Т. В. ЩОДО ПИТАННЯ ПРО СТАН І ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ САДІВНИЦТВА НА ЗРОШУВАНИХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ	92
Козлова Л. В., Гоман І. О., Лісняк О. І. РАЦІОНАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВОДНОГО РЕЖИМУ ЧОРНОЗЕМУ ПІВДЕННОГО В ІНТЕНСИВНИХ НАСАДЖЕННЯХ ЯБЛУНІ	95
Варламова І. В., Бушилов В. Д. КУЛЬТУРА ПЕРСИКА В ГОСПОДАРСТВАХ КОРПОРАЦІЇ «МИКОЛАЇВСАДВИНПРОМ»	97
Нінова Г. В. РЕПРОДУКТИВНА ЗДАТНІСТЬ ДЕРЕВ ВИШНІ І ЧЕРЕШНІ В МАТОЧНО - ЖИВЦЕВИХ НАСАДЖЕННЯХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	99
Федорчук В. Г., Нікончук Н. В. ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ ЦИКОРІЮ САЛАТНОГО (<i>CICHORIUM INDIVIA L.</i>)... ..	101
Розова Л. В., Могуренко Г. А. ШКІДЛИВІСТЬ ВИШНЕВОЇ МУХИ (<i>Rhagoletis cerasi L.</i>) НА СОРТАХ ЧЕРЕШНІ РІЗНИХ СТРОКІВ ДОСТИГАННЯ	104
Миколайчук В. Г. БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІГНИ КИТАЙСЬКОЇ (<i>VIGNA UNGUICULATA SUBSP. UNGUICULATA</i>) ЗА ВИРОЩУВАННЯ У ПІВДЕННОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ	105
Самойленко М. О. ДО ПИТАННЯ ПОЛІПШЕННЯ СОРТИМЕНТУ СУНИЦІ САДОВОЇ В ЗОНІ СТЕП УКРАЇНИ	107
Балашова Г. С., Котова О. І., Котов Б. С. ВПЛИВ ЗАМІНИ ЖИВИЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА РЕГУЛЯТОРУ РОСТУ НА ІНТЕНСИВНІСТЬ БУЛЬБОУТВОРЕННЯ КАРТОПЛІ <i>INVITRO</i> РАНЬОСТИГЛОГО СОРТУ КОБЗА	109
Балашова Г. С., Юзюк О. О., Юзюк С. М. ЕКОНОМІЧНА СКЛАДОВА ВИРОЩУВАННЯ НАСІННЄВОЇ КАРТОПЛІ СОРТІВ РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	111
Сидякіна О. В., Шангар О. С. ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІБРИДІВ ТОМАТУ НА КРАПЛИННОМУ ЗРОШЕННІ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ.....	113